

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษา การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 238 โรงเรียน มีประชากรทั้งหมด 238 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2541 : 113-114) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 แบ่งประชากร โรงเรียนในแต่ละอำเภอเป็นกลุ่มย่อย ตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะระดับชั้น

2.2 กำหนดโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) สุ่มโรงเรียนมาจำนวน 148 โรงเรียน โดยในแต่ละอำเภอ ทำการสุ่มโรงเรียนแต่ละขนาดตามสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

2.3 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 148 คน

รายละเอียดของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน/ผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามอำเภอ และขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่	รวม	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่	รวม
ละหานทราย	6	19	13	38	4	12	8	24
โนนดินแดง	2	7	4	13	1	4	3	8
ปะคำ	4	4	12	20	3	2	7	12
เฉลิมพระเกียรติ	5	8	7	20	3	5	4	12
นางรอง	21	24	21	66	13	16	13	42
โนนสุวรรณ	2	4	5	11	1	3	3	7
หนองกี่	12	12	13	37	7	7	9	23
หนองหงส์	12	12	9	33	7	7	6	20
รวม	64	90	84	238	39	56	53	148

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ขนาดของโรงเรียน

- () ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- () ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 121-300 คน)
- () ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

2. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

- () ต่ำกว่า 10 ปี
- () 10 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งได้ปรับปรุงและดัดแปลงมาจาก เครื่องมือวัดแบบพฤติกรรมของบุคคลเมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง เครื่องมือนี้เรียกว่า Thomas - Kilmann Conflict Mode Instrument (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2540 : 107-111) วัดการจัดการความขัดแย้ง 5 แบบ คือ การเอาชนะ การร่วมมือ การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการยอมให้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามชนิดเลือกตอบ 30 ข้อ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง โปรดเลือกข้อความที่ตรงกับวิธีการจัดการความขัดแย้งของท่าน โดยทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความ ก. หรือ ข. เพียงข้อใดข้อหนึ่ง ในกรณีไม่ตรงกับวิธีการจัดการความขัดแย้งของท่านทั้งสองข้อความ โปรดเลือกข้อความที่ใกล้เคียงมากที่สุด

การปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ท่านจัดการอย่างไรในสถานศึกษาของท่านเมื่อเกิดความขัดแย้ง

1. () ก. มีบ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ามอบหมายให้คนอื่นรับผิดชอบแทนข้าพเจ้าในการแก้ปัญหา
 - () ข. ข้าพเจ้านั้นที่จะเจรจาในสิ่งที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน มากกว่าที่จะมุ่งเจรจาในสิ่งที่ทุกฝ่ายมีความเห็นที่แตกต่าง
2. () ก. ข้าพเจ้าพยายามที่จะหาทางแก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม
 - () ข. ข้าพเจ้าพยายามประสานความสนใจทุกอย่างของผู้อื่นและของข้าพเจ้าเข้าด้วยกัน

3. () ก. ข้าพเจ้ามักจะยืดยุ่นในการที่จะบรรลุเป้าหมายของข้าพเจ้าให้ได้
 - () ข. ข้าพเจ้าพยายามถนอมน้ำใจของคนอื่น และพยายามรักษาสัมพันธภาพของเราไว้
4. () ก. ข้าพเจ้าพยายามที่จะหาทางแก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม
 - () ข. ในบางครั้งข้าพเจ้ายอมเสียสละสิ่งที่ข้าพเจ้าอยากได้ เพื่อที่จะให้ผู้อื่นสมปรารถนา
5. () ก. ข้าพเจ้าแสวงหาความช่วยเหลือจากคนอื่นอยู่เสมอในการที่จะแก้ปัญหา
 - () ข. ข้าพเจ้าพยายามทำเท่าที่จำเป็นเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความตึงเครียดที่หาประโยชน์ไม่ได้

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ

2.2 ศึกษาและปรับปรุงแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะของแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และการจัดการความขัดแย้งของ โทมัส และคิลแมนน์ (Thomas and Kilmann) ที่เรียกว่า Thomas -Kilmann Conflict Mode Instrument

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสภาพการบริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยปรับบางข้อคำถาม เพื่อให้สื่อความหมายชัดเจน

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบให้ได้คำถามที่ครอบคลุม และตรงสภาพปัญหา เป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบ มีดังนี้

2.4.1 นายประจัญ สอนกระโทก วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

2.4.2 นายทรงพล เหลืองสีนาค วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองตะครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา

2.4.3 นายสงกรานต์ เจริญจิต วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านละหานทราย (คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

2.4.4 นางสมปอง แด้มทอง ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่งครู คศ.3 (ภาษาไทย) โรงเรียนบ้านละหานทราย (คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.4.5 นางอารมณี อมรศักดิ์ศิริ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)
 ครู คศ.3 โรงเรียนบึงสาส์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข
 และเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) .828 โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามวิธีการของเพียร์สัน (Pearson) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น .828

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการวิจัยไปยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อแจกจ่ายไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้วยตนเอง กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 148 ฉบับ เก็บรวบรวมได้จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. การศึกษาการจัดการความขัดแย้ง โดยการนำแบบสอบถามในตอนที่ 2 มาให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ตามเกณฑ์การให้คะแนนของโทมัส-คิลแมนน์ หาค่าร้อยละโดยแจกแจงความถี่ และจัดกลุ่มคะแนนตามเกณฑ์ของโทมัส และคิลแมนน์ (Thomas and Kilmann. 1976 : 889-935 ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาสาทรณ์. 2540 : 107-111) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 3, 8, 10, 17, 25, 28

และตัวเลือก ข ในข้อ 6, 9, 13, 14, 16, 22

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการเอาชนะ

กลุ่มที่ 2 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 5, 11, 14, 19, 20, 23

และตัวเลือก ข ในข้อ 2, 8, 21, 26, 28, 30

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการร่วมมือ

กลุ่มที่ 3 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 2, 4, 13, 22, 26, 29

และตัวเลือก ข ในข้อ 7, 10, 12, 18, 20, 24

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการประนีประนอม

กลุ่มที่ 4 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 1, 6, 7, 9, 12, 27

และตัวเลือก ข ในข้อ 5, 15, 17, 19, 23, 29

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการหลีกเลี่ยง

กลุ่มที่ 5 ผู้เลือกตอบตัวเลือก ก ในข้อ 15, 16, 18, 21, 24, 30

และตัวเลือก ข ในข้อ 1, 3, 4, 11, 25, 27

แสดงว่าผู้ตอบแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการยอมให้

ดังแสดงรายละเอียดทั้งหมดปรากฏในตาราง 3.2

ตาราง 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบโทมัส-คิลแมนน์

ข้อที่	วิธีการจัดการความขัดแย้ง				
	การเอาชนะ	การร่วมมือ	การประนีประนอม	การหลีกเลี่ยง	การยอมให้
1				ก	ข
2		ข	ก		
3	ก				ข
4			ก		ข
5		ก		ข	
6	ข			ก	
7			ข	ก	
8	ก	ข			
9	ข			ก	
10	ก		ข		
11		ก			ข
12			ข	ก	
13	ข		ก		
14	ข	ก			
15				ข	ก
16	ข				ก
17	ก			ข	
18			ข		ก
19		ก		ข	
20		ก	ข		
21		ข			ก
22	ข		ก		
23		ก		ข	
24			ข		ก

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ข้อที่	วิธีการจัดการความขัดแย้ง				
	การเอาชนะ	การร่วมมือ	การประนีประนอม	การหลีกเลี่ยง	การยอมให้
25	ก				ข
26		ข	ก		
27				ก	ข
28	ก	ข			
29			ก	ข	
30		ข			ก
รวม	12	12	12	12	12
แต่ละวิธี	การเอาชนะ	การร่วมมือ	การประนีประนอม	การหลีกเลี่ยง	การยอมให้

จากนั้นนับจำนวนข้อในแต่ละแบบพฤติกรรม แล้วกรอกลงในช่องว่างต่อไปนี้

การเอาชนะ ข้อ (คะแนน)
 การร่วมมือ ข้อ (คะแนน)
 การประนีประนอม ข้อ (คะแนน)
 การหลีกเลี่ยง ข้อ (คะแนน)
 การยอมให้ ข้อ (คะแนน)

การแปลความหมายของคะแนน

- พิจารณาจากผลสรุปการตอบแบบสอบถามว่าพฤติกรรมแต่ละแบบของแต่ละคนนั้นตอบกี่ข้อ แบบพฤติกรรมที่ตอบมากที่สุดแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมักแสดงพฤติกรรมแบบนี้เมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง ตัวอย่างเช่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนสูงสุดในแบบหลีกเลี่ยง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมักแสดงพฤติกรรม การหลีกเลี่ยงเมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง
- นำคะแนนสรุปผลการตอบในพฤติกรรมแต่ละแบบของแต่ละคน ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของโทมัส และคิลแมนน์ ดังแสดงไว้ในตาราง 3.3

ตาราง 3.3 เกณฑ์การจัดกลุ่มคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ตามหลักของ โทมัส และคิลแมนน์

ระดับการจัดการ ความขัดแย้ง	วิธีการจัดการความขัดแย้ง				
	การเอาชนะ	การร่วมมือ	การประนีประนอม	การหลีกเลี่ยง	การยอมให้
ระดับสูง	12	12	12	12	12
	11	11	11	11	11
	10	10	10	10	10
	9		9	9	9
	8			8	8
ระดับปานกลาง		9			
		8	8		
	7	7	7	7	
	6	6	6	6	6
	5	5	5	5	5
ระดับต่ำ	4				4
		5			
		4	4	4	
	3	3	3	3	3
	2	2	2	2	2
	1	1	1	1	
	0	0	0	0	

จากตาราง 3.4 ในการพิจารณาว่าบุคคลใดใช้วิธีการจัดการความขัดแย้งแบบใดนั้นพิจารณาจากผลสรุปการตอบแบบสอบถาม โดยนำคะแนนสรุปของพฤติกรรมแต่ละแบบไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ โทมัส และคิลแมนน์ เช่น ถ้าได้คะแนนการจัดการความขัดแย้งแบบการหลีกเลี่ยง อยู่ในช่วงคะแนน 0-4 แสดงว่าใช้วิธีการนี้ในระดับต่ำ ช่วงคะแนน 5-7 แสดงว่าใช้วิธีการนี้ในระดับปานกลาง ช่วงคะแนน 8-12 แสดงว่าใช้วิธีการนี้ในระดับสูง เปรียบเทียบจนครบพฤติกรรมทั้ง 5 แบบ ซึ่งพฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งแต่ละแบบจะมีช่วงคะแนนในแต่ละระดับไม่เท่ากัน

3. ทดสอบความเป็นอิสระด้วยวิธี ไค-สแควร์ (Chi-Square)

3.1 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการจัดการความขัดแย้ง ทั้ง 5 แบบ

3.2 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับการจัดการความขัดแย้ง ทั้ง 5 แบบ

3.3 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การบริหาร กับการจัดการความขัดแย้ง
ทั้ง 5 แบบ

3.4 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน กับการจัดการความขัดแย้ง
ทั้ง 5 แบบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความเป็นอิสระ ด้วยวิธีไค-สแควร์ (Chi - Square) หาความสัมพันธ์ของอายุ ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียน กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3